

Til lovforslag nr. L 115. Betænkning afgivet af Kulturudvalget den 17. maj 1990

Betænkning

over

Forslag til lov om støtte til folkeoplysning

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til kultur-, finans-, indenrigs-, social- og sundhedsministrene, som disse har besvaret dels skriftligt, dels i samråd. En henvendelse fra Idrættens Fællesråd og Dansk Ungdoms Fællesråd er optrykt som bilag til denne betænkning.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Afspændingspædagogernes Aftenskole,
 AOF's Heltidslederforening,
 Arbejdernes Oplysningsforbund, AOF,
 Arbejdernes Oplysningsforbund, AOF i Gladsakse,
 Arbejdernes Oplysningsforbund, Københavns Amt,
 Arbejdernes Oplysningsforbund, Lærerrådet,
 Ahlberg, Tom, borgmester,
 Brædstrup Kommune,
 Böttcher, Annelise, Albertslund,
 Danmarks Landboudom,
 Dansk Husflidselskab,
 Dansk Kommunal Arbejderforbund,
 Dansk Oplysnings Forbund,
 Dansk Ungdoms Fællesråd,
 Dansk Yoga, Hedehusene,
 Danske Afspændingspædagoger, DAP,
 Danske Bevægelsespædagogers Landsforening,
 Danske Husmandsforeninger,
 De Danske Husmoderforeninger,

De Danske Landboforeninger,
 De Danske Landboforeninger, Husholdningsudvalget,
 De Samvirkende Invalideorganisationer,
 Den Rytmiske Aftenskole,
 Døves Oplysningsforbund,
 En gruppe lærere fra bevægelsesfagene i Gladsakse, v/ Jette Kongstad,
 Faglige Pensionister og Efterlønsmodtagere, FO i Gladsakse,
 FOF i Gladsakse,
 FOF, Landsorganisationen,
 FOF, Lederforeningen,
 Folkeuniversitetet, Odense,
 Forbundet for offentligt ansatte,
 Foreningen af Heltidsledere ved Fritidsundervisning for Voksne,
 Frit Oplysningsforbunds Landsorganisation,
 Fritid og Samfund,
 Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd,
 Fyns Amt, Det rådgivende Fritidsudvalg,
 Fællessekretariatet,
 Gestaltterapeutisk Institut,
 Gladsakse Kommunes Fortsættelseskursus,
 Hayduk, Bente, afspændingspædagog, Hellerup,
 Idrættens Fællesråd,
 Invalideredes Oplysnings Forbund,
 Kommunerne København, Århus og Ålborg,
 Kommunernes Landsforening,
 Københavns Amts Idrætssammenslutninger,
 Københavns Kommunes Aftenskole,

-LF9

Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere,
 Landsforeningen Sindslidendes Vel, Sind,
 Landsforeningen Ungdomsringen,
 Landssekretariatet for Dansk Amatørmusik,
 Langbach, Pierre, København V,
 Liberalt Oplysnings Forbund,
 Liberalt Oplysnings Forbund, Hillerød,
 Liberalt Oplysnings Forbund, Kalundborg,
 Lilleskolen for Voksne, Århus,
 Lirum Larum Aftenskole,
 Lund, Ebba, formand for Forebyggelsesrådet,
 Manuelle fags Samråd,
 Nielsen, Karen, Herlev,
 N. U. Yoga Center,
 Radio Nordsjælland,
 Ranum Kunstskele,
 Roskilde Oplysnings Forbund,
 Sammenslutningen af Danske Småøer,
 Sammenslutningen af lærere og ledere ved specialundervisningen, SALS,
 Samrådet af Amtskonsulenter for Fritidsundervisning,
 Samrådet af Kommunale Aftenskoleledere i Danmark,
 Sigh, Mia, Greve,
 Skandinavisk Yoga & Meditationsskele,
 Suka, HSU, Specialundervisning for voksne,
 Sørensen, Ole Helmer, overlærer, København Ø,
 Taleinstitutternes Brugerråd,
 Tinglev Kommune,
 Voksenpædagogisk center for Københavns Kommune,
 Voksenpædagogisk center for Viborg Amtskommune,
 Ældre Sagen,
 Århus Amtskommune og
 Århus Specialundervisningsskele.

Der er af kulturministeren, af et flertal og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Kulturministeren har over for udvalget tilkendegivet en forventning om, at kommunerne ved deres budgetlægning tager udgangspunkt i det økonomiske niveau, der udgøres af kommunernes hidtidige faktiske udgifter på områ-

det samt den statsbevilling, som overføres til kommunerne via en forhøjelse af bloktilskuddene. Denne forventning deles af et flertal (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem).

Flertallet ønsker at fremhæve og præcisere klubbernes placering i og betydning for det samlede område. I de nærmere regler, som ministeren efter lovforslaget bemyndiges til at fastsætte om folkeoplysningsudvalgets sammensætning og om valg af udvalgets medlemmer, bør det derfor sikres, at klubberne i de kommuner, hvor de findes, får en rimelig repræsentation i udvalget.

Flertallet ønsker ligeledes at fremhæve kommunalbestyrelsens mulighed for at sikre grundlaget for ungdomsklubbernes virksomhed ved i henhold til bestemmelsen i § 4, stk. 4, at afsætte et beløb specielt til dette formål og andre indsatsområder for særlige grupper af unge, f.eks. i uformelle strukturer. Efter bestemmelsen i § 15, stk. 3, kan der ydes forhøjet tilskud f.eks. til ungdoms- og fritidsklubber.

Flertallet konstaterer, at der ved fordelingen af bevillingerne til undervisning m.v. tages udgangspunkt i kredsens budgetterede deltagertal, således at udviklingsmulighederne på området tilgodeses.

Flertallet ønsker dog at præcisere, at den faktiske gennemførte virksomhed det seneste år er en meget afgørende faktor, som skal danne grundlag for folkeoplysningsudvalgets vurdering af den planlagte virksomheds omfang.

Samtidig forudsætter flertallet, at f.eks. lokalafdelinger af lands- eller landsdelsdækkende organisationer inden for de i § 4, stk. 3, nævnte hovedområder, som påbegynder virksomhed i en ny kommune, og hvis tilhørsforhold til et af hovedområderne er åbenbar, kan modtage tilskud inden for en af de i bestemmelsen omtalte beløbsrammer.

Om regnskabsaflæggelsen har kulturministeren over for udvalget oplyst, at ifølge lovforslagets § 12, stk. 1, og § 17, stk. 1, skal tilskudsmodtageren fremlægge et regnskab for den virksomhed, til hvilken der er ydet tilskud efter denne lov. Regnskabet skal på tilfredsstillende måde dokumentere anvendelsen af tilskuddet,

og det må foreligge i en sådan form, at kommunen kan få sikkerhed for, at tilskudsansværelsen er i overensstemmelse med de fastsatte regler.

Eksempelvis skal deltagerens samlede egenbetaling dokumenteres og sammenkobles med lærertimetallet, så det kan konstateres, at lovforslagets § 5, stk. 2, om anvendelse af tilskuddet og lovforslagets § 9 om maksimering af det offentlige tilskud er overholdt.

Flertallet ønsker at pointere, at tilskudsmodtageren ikke skal aflægge regnskab for de dele af sin virksomhed, til hvilken der ikke ydes tilskud efter denne lov.

For så vidt angår bestemmelsen i § 45, stk. 1, om godtgørelse for udgifter i forbindelse med undervisning m.v. af deltagere med hjemsted i andre kommuner har kulturministeren oplyst, at godtgørelsens størrelse vil kunne aftales mellem de involverede kommuner, der ligeledes vil kunne aftale, at der ikke ydes godtgørelse. De regler, ministeren efter bemyndigelsen kan fastsætte, vil blive udarbejdet i samarbejde med de kommunale organisationer og tænkes alene anvendt i de tilfælde, hvor der ikke foreligger en aftale mellem de involverede kommuner.

Kulturministeren har over for udvalget gjort opmærksom på, at lovforslaget giver særlige muligheder specielt for personer med handicap, idet § 7, stk. 2, hvorefter der skal ydes tre dobbelt tilskud til handicappedes undervisningsdeltagertimer, kan kombineres med § 10, hvorefter der kan ydes særlige tilskud til nedsettelse af deltagerbetalingen. Disse bestemmelser hænger endvidere sammen med § 4, stk. 4, hvorefter kommunalbestyrelsen kan afsætte dele af de i § 4, stk. 3, nr. 1 og 2, nævnte beløbsrammer til særlige indsatsområder, herunder undervisning m.v. af personer med handicap.

Flertallet er opmærksom på ministerens tilkendegivelse om, at udviklingen på området i de kommende år vil blive fulgt meget nøje, ikke mindst når det gælder udmøntningen af de nye bestemmelser vedrørende tilskud til undervisning m.v. på mindre hold, herunder undervisning m.v. af handicappede.

Om nødvendigt kan man på dette grundlag tage området op i en større sammenhæng med

henblik på en vurdering af områdets behov i fremtiden, herunder eventuelle behov og muligheder for en overførsel af hele eller dele af denne undervisning m.v. til den øvrige specialundervisning for voksne, der foregår i amtskommunalt regi og ansvar.

Efter bestemmelserne i lovforslagets § 23, stk. 1, og § 25, stk. 1, yder kommunalbestyrelsen tilskud med mindst 75 pct. af driftsudgifterne til idrætshaller og andre haller samt andre lokaler og lejrpladser, der ejes eller lejes af kredse til brug for aktiviteter for børn og unge under 25 år.

Af bestemmelsen i lovforslagets § 25, stk. 2, fremgår videre, at kulturministeren kan fastsætte et maksimum for de driftsudgifter, til hvilke kommunalbestyrelsen er forpligtet at yde tilskud.

Bestemmelsen svarer til gældende regler fastsat i henhold til lov om fritidsundervisning m.v., hvor maksimum siden 1974 har været fastsat til 50 kr. pr. time svarende til et tilskud på 37,50 kr.

Statens og kommunernes lovpligtige tilskud udgjorde i 1987 i alt 224 mio. kr. Herudover yder kommunerne et betydeligt frivilligt tilskud, der i 1987 udgjorde 163 mio. kr.

Flertallet er indstillet på mellem lovforslagets 2. og 3. behandling at tage stilling til spørgsmålet om størrelsen af det fremtidige maksimum, idet flertallet lægger afgørende vægt på, at kommunerne ved Kommunernes Landsforening medvirker til en forhøjelse af det lovpligtige tilskud til et niveau svarende til de samlede offentlige tilskud.

Ministeren har over for udvalget tilkendegivet, at der sker en reduktion af det beløb, der anvendes til omprioriteringer, idet ministeren frafalder tanken om at fastsætte, at afspænding og yoga som udgangspunkt ikke modtager tilskud som undervisning m.v. Begrænsningen på dette område vil herefter, i overensstemmelse med aftalen mellem idrætten og oplysningsforbundene, alene komme til at omfatte motionsgymnastik.

På denne baggrund kan de offentlige mindredrifter på området opgøres således:

Motionsgymnastik som aktivitet	Mio. kr.
Initiativtagerne beslutter, at 20 pct. af undervisningen i manuelle fag gennemføres som aktivitet	24
Ligestilling i økonomisk henseende mellem handicappede og ikke-handicappede deltagere	10
Folkeuniversitetet, deltagerbetaling .	3
Ligestilling af ungdomsskoleklubber med andre klubber (L 116)	4
	<hr/>
	68
Udligning af sparekrav	÷ 50

Heraf tilskud til landsdækkende oplysningsforbund, jf. § 43	18
Statstilskud til handicappedes deltagelse i folkeoplysende virksomhed samt til udviklingsarbejde og evaluering m.v.	15
	3

Flertallet lægger vægt på, at der ved den kommende revision af lov om tipping og lotto tages samlet stilling til den fremtidige fordeling af overskuddet.

Herefter indstillet et *mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Det Radikale Venstres, Centrum-Demokraternes og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af kulturministeren stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for mindretallet (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) ønsker at udtale:

Mindretallet mener ikke, at der skal gives tilskud til undervisning m.v. i yoga, idet mindretallet finder, at begrebet yoga både indeholder en form for religionsudøvelse og øvelser, der kan karakteriseres som afspænding, hvorfor den religionsneutrale del af øvelserne vil kunne udøves under betegnelsen afspænding. For at undgå indførelse af religionsudøvelse ad bagdøren bør betegnelsen yoga for afspændingsøvelser ikke fremtidig benyttes i forbindelse med folkeoplysningsloven.

Mindretallet ønsker at fremhæve det forebyggende element, som ligger i den del af motionsgymnastikken, der består i genoptræning f.eks. efter operation eller fødsel og i træning af fysisk handicappede. Mindretallet havde gerne set, at der blev givet mulighed for tilskud til undervisning m.v. til denne del af motionsgymnastikken.

Et *andet mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) kan tiltræde kulturministerens ændringsforslag og vil i øvrigt redegøre for sin endelige stilling ved 3. behandling.

Et flertal inden for dette mindretal (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) konstaterer med tilfredshed, at det efter et særdeles omfattende udvalgsarbejde er lykkedes at komme igennem med væsentlige forbedringer og præciseringer af loven.

Ikke mindst på aftenskoleområdet, der i lovforslaget var svækket betydeligt, er der opnået enighed om en række forbedringer, som Socialdemokratiet er tilfreds med og tilslutter sig.

For bevægelsesfagenes vedkommende havde Socialdemokratiet gerne set, at de samlet fortsat var defineret som undervisningsfag. Det synspunkt har desværre ikke kunnet samle flertal. Men Socialdemokratiet anser det for et fremskridt, at loven nu respekterer det forlig, der blev indgået mellem oplysningsforbund og idrætsorganisationer i det lovforberedende udvalgsarbejde. Det vil således være muligt lokalt at tage stilling til, om motionshold skal være med eller uden lærerlønstilskud. Vi anser det som en væsentlig sundhedsmæssig fordel, såfremt motionsfagene fortsat kan etableres som undervisning, og vi opfordrer derfor kommunerne til at gøre brug af deres mulighed for fortsat at yde lærerlønstilskud til motionshold.

Socialdemokratiet havde gerne set, at der fortsat kunne bevares lovbundne tilskud til specialundervisning. Dette har dog ikke været muligt, men vi finder det dog positivt, at bestemmelserne om handicapundervisning er blevet væsentligt præciseret. Kommunerne og oplysningsforbund kan og skal anvende de mulighe-

der, loven indeholder, for at leve op til den sociale og undervisningsmæssige forpligtelse over for handicappede. Det er muligt både at etablere små hold og nedsætte deltagerbetalingen.

Disse særbestemmelser er i øvrigt også gældende for andre grupper, som måtte have behov for et særligt socialt hensyn, eksempelvis bistanndsklienter, pensionister, efterlønsmodtagere m.v.

Socialdemokratiet er tilfreds med den ligestillings, der er sket mellem forenings- og aftenskoleområdet ved, at aldersgrænsen på 18 år i lovforslagets kapitel 4 er fjernet og der her er sikret mulighed for aktiviteter samt præcisering af en regnskabsmæssig ensartethed.

Det er for Socialdemokratiet væsentligt, at kommunalbestyrelsen får sæde direkte i de lokale folkeoplysningsudvalg, og vi har store forventninger til, at disse udvalg vil danne rammer for et konstruktivt og ligeværdigt samvirke mellem de forskellige interesseorganisationer og med respekt for de mange foreningsløse unges mulighed for sociale og kulturelle aktiviteter.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget vil yderligere fremhæve følgende forhold:

- muligheden for tilrettelæggelse af undervisning for en afgrænset deltagerkreds,
- den mindre skærpelse af ankemuligheden,
- enigheden om, at ved revision af tips- og lotto-loven skal der tages en bredere vurdering af kredsen af tilskudsmodtagere,
- indførelsen af en revisionsparagraf,
- kulturministerens tilkendegivelse af, at han forventer, at den samlede økonomiske ramme for folkeoplysning lokalt er uændret ved finansieringsomlægning,
- samt forbedring af underviseres løn- og ansættelsesvilkår som klare forbedringer.

Socialdemokratiet mener dog, at de foreningsløses placering i loven skal være stærkere ved, at der indføres et 3. hovedområde for fritids- og ungdomsklubber, væresteder m.v.

Et hovedområde vil sikre, at de foreningsløses behov i endnu stærkere grad bliver synliggjort, i alle kommuner.

Derfor finder Socialdemokratiet på det

punkt, at det er nødvendigt med et ændringsforslag, som vi håber vil blive vedtaget.

Endvidere ønsker vi yderligere at fremme en reel selvforvaltning igennem en ændring af beregningsprincippet for tilskudsrammer. Vi mener, at dette princip godt kan fastsættes inden for den samlede lokale økonomiske ramme uden ændringer af loven i øvrigt.

Socialdemokratiet finder således, at der på en række punkter har været imødekomenhed over for nødvendige forbedringer, og at loven med vedtagelsen af de stillede ændringsforslag vil være en god ramme for det frivillige foreningsarbejde for børn og unge og det folkelige oplysnings- og kulturarbejde i årene fremover.

Socialdemokratiet finder dog, at dette arbejde hviler på et højst usikkert grundlag, såfremt kulturministerens forhandlinger om niveauet på lokaletilskud ikke fører til et tilfredsstillende resultat.

Vi finder det højst kritisabelt, at ministeren ikke allerede inden betænkningssagens afgivelse har skabt klarhed på dette væsentlige punkt, al den stund lovforslaget har haft en meget lang forberedelsestid, lang høringsprocedure og langstrakt udvalgsarbejde i Folketingets Kulturudvalg.

Socialdemokratiet kan derfor helt tilslutte sig den kritik, der kommer til udtryk i Idrættens Fællesråds og Dansk Ungdoms Fællesråds brev af 15. maj 1990 (optrykt som bilag til denne betænkning).

Socialdemokratiets kritik af det uafklarede spørgsmål retter sig dog også imod Kommunernes Landsforening, som har optrådt usmidigt og med en lidet forstående holdning over for vigtigheden af dette spørgsmåls betydning for den samlede lovgivning om støtte til folkeoplysning. Vi finder det uacceptabelt, at kommunerne kræver kompensation for de lokaletilskud, som de hidtil har anvendt på frivillig basis, og som nu – på et forbedret niveau – gøres lovpligtig.

Socialdemokratiet forventer, at dette spørgsmål vil blive afklaret mellem 2. og 3. behandling, og vi vil derfor tilkendegive vor endelige stillingtagen ved lovens 3. behandling.

Et mindretal inden for mindretallet (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker at udtale følgende:

For mindretallet har det været af afgørende betydning at sikre, at lov om støtte til folkeoplysning ikke blev en sparelov.

Dette har vi nu med forliget fået sikkerhed for. Samtidig har mindretallet fra starten været stærkt optaget af at sørge for, at både yoga og afspænding fortsat kunne være undervisningsfag og dermed kunne få tilskud til lærerlønninger. Vi har med tilfredshed noteret os, at ministeren på trods af stærkt pres fra Kommunernes Landsforening har fastholdt den mellemkommunale udligning. Dermed sikres – til en vis grad – at »sorte« kommuner ikke kan slippe for at betale for deres borgeres undervisning i en anden kommune, hvis kommunen ikke selv tilbyder bestemte undervisningstilbud.

Det er for mindretallet glædeligt, at ministeren har tilkendegivet, at han fremover udfærdiger bestemmelserne om de mellemkommunale refusioner.

Mindretallet beklager på den anden side, at de lovbundne udgifter forsvinder til fordel for bloktilskud. Vi henstiller til både Kommunernes Landsforening og de enkelte kommuner fremover at tilgodese folkeoplysningen på mindst samme niveau som i dag. Mindretallet vil nøje følge udviklingen på dette område og vil forbeholde sig ret til ved den kommende revision af loven om 4 år at stille ændringsforslag med krav til kommunerne, såfremt de første 4 år med den nye lov viser sig at have medført blot den mindste besparelse på den lokale folkeoplysning.

Vi er tilfredse med, at der i de kommende folkeoplysningsudvalg kommer til at sidde kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Vi tror, at det lokale samspil og samarbejde mellem kommunalbestyrelsesmedlemmer og »andre« i folkeoplysningsudvalgene vil øge værdien af dette udvalg.

Mindretallet har med glæde noteret sig, at »18-års-reglen« er forsvundet under forhandlingerne.

Vi tror, at mulighederne for aldersgrænseoverskridende »aktiviteter« vil udvikle sig po-

sitivt. Det vil være helt i 10-punkts-programets ånd, hvor netop aktiviteter på tværs af alder og køn afslørede spændende nyskabelser. Vi har også med tilfredshed noteret os den præcisering og »opstramning« af de handicappedes og deltagere i instrumentalundervisningens muligheder for undervisning i forhold til det oprindelige lovforslag.

Endelig må vi fremhæve de forventninger, vi har til det løbende lønudvalg, hvori også deltager repræsentanter for de involverede lønmodtagerorganisationer.

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget forventer, at de endelige forhandlinger om løn- og ansættelsesvilkår ikke kommer til at stride mod ILO-konventionens bestemmelser om de ansattes organisationers ret til at forhandle løn- og ansættelsesvilkår.

Dette krav var en af mindretallets betingelser for at medvirke til denne lovs vedtagelse.

Mindretallet beklager dybt, at »puljen« ikke blev forhøjet fra de foreslåede 5 pct. til en højere procentsats.

En sådan forhøjelse ville i høj grad have været med til fortsat udvikling af de spændende nyskabelser, som 10-punkts-programmet viste.

Mindretallet er bekymret for, at det bliver vanskeligt for de lokale græsrodder og det nye og spændende at få mulighed for at udvikle sig.

Derfor opfordrer mindretallet de enkelte folkeoplysningsudvalg til i høj grad at være opmærksomme på, at det ikke bliver de store »kredse«, der opbruger »puljen« – men lader de nye, de spændende, de grænseoverskridende initiativer få højeste prioritet.

Selv om denne nye folkeoplysningslov ikke ganske lever op til de forventninger, mindretallet havde til loven, anerkender vi, at der gennem forhandlingerne med kulturministeren er opnået væsentlige forbedringer i forhold til det oprindelige lovforslag.

Mindretallet pointerer, at de nuværende lokale udgifter bør forhøjes til et niveau, som er mindst på højde med de nuværende lovbundne udgifter og de nuværende frivillige tilskud – et beløb på ca. 400 mio. kr. årligt.

Da størrelsen af tilskuddene til lokale udgifter imidlertid endnu ikke er afklaret mellem

Bet. o. lovf. om støtte til folkeoplysning

kulturministeren og Kommunernes Landsforening, ønsker mindretallet at tilkendegive, at dette problems løsning er af afgørende betydning for mindretallets endelige stillingtagen til lovforslagets vedtagelse.

Et *tredje mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil redegøre for sin stilling til de stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Ændringsforslag

i TF

Af et *mindretal*(S), tiltrådt af et *mindretal*(SF):

Til § 4

1) *Stk. 3* affattes således:

»*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen fordeler den resterende beløbsramme på 3 hovedområder:

- 1) Oplysningsforbund og andre kredse, hvis virksomhed hovedsagelig omfatter undervisning, studiekredse og foredragsvirksomhed for voksne.
- 2) Foreninger.
- 3) Fritids- og ungdomsklubber, væresteder m.v.«

Af *kulturministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

Til § 5

2) *Stk. 1* affattes således:

»Der ydes tilskud til undervisning, studiekredse og foredragsvirksomhed samt aktiviteter i tilknytning hertil, jf. dog stk. 4.«

3) *Stk. 3* affattes således:

»*Stk. 3.* Virksomheden skal stå åben for alle, men hvor særlige forhold gør sig gældende, vil virksomheden af folkeoplysningsudvalget kunne godkendes for en bestemt afgrænset deltagerkreds.«

Til § 7

4) I *stk. 2* indsættes efter »timetallet for« or-

dene »deltagere i instrumentalundervisning og«.

Af et *mindretal*(S):

Til § 9

5) *Paragraffen* affattes således:

»§ 9. Til undervisningsvirksomhed kan der af tilskudsrammen pr. deltagertime anvendes $\frac{1}{18}$ af de i henhold til § 42 fastsatte lønomkostninger pr. time. For deltagere med handicap i relation til et konkret emne samt til indvandrede kan der anvendes $\frac{1}{18}$.«

Af *kulturministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

Ny paragraf

6) Efter § 12 indsættes som ny paragraf:

»§ 01. I det omfang et modtaget tilskud til undervisning m.v. efter dette kapitel anvendes til aktiviteter, der ikke er knyttet til undervisning m.v., jf. § 5, stk. 1, skal dette ske i overensstemmelse med reglerne i kapitel 5 om tilskud til aktiviteter.«

Til § 31

7) I *stk. 1* ændres i *1. pkt.* »udpeget af kommunalbestyrelsen uden for denne« til: »valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer«.

Til § 32

8) Efter stk. 4 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 5.* Folkeoplysningsudvalget træffer afgørelse om godkendelse af virksomhed for en bestemt afgrænset deltagerkreds, jf. § 5, stk. 3.«
Stk. 5-7 bliver herefter stk. 6-8.

Til § 33

9) Efter stk. 3 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Folkeoplysningsudvalget kan afgive udtalelse og stille forslag til kommunalbestyrelsen om de spørgsmål, der vedrører virksomhed efter kapitel 1-7. Folkeoplysningsudvalget skal

afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges det af kommunalbestyrelsen.«

Ny paragraf

10) Efter § 35 indsættes som ny paragraf:

»§ 02. Kommunen varetager administrationen i forbindelse med aflønning m.v. af ledere og lærere ved virksomhed efter kapitel 4 for de kredse, der ønsker det, og som ikke er tilknyttet en landsdækkende organisation, der modtager statstilskud i henhold til § 43, 3. pkt.«

Til § 42

11) *Paragraffen* affattes således:

»§ 42. Finansministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, udarbejder regler om løn- og andre ansættelsesvilkår for ledere, lærere og andre medarbejdere, jf. kapitel 4, 5 og 9.«

Til § 43

12) Efter 1. pkt. indsættes som nyt punktum:

»Tilskud kan også ydes til kurser på voksenpædagogiske centre.«

Ny paragraf

13) Efter § 45 indsættes som ny paragraf:

»§ 03. Overholder en kreds ikke de i denne lov eller de af kommunalbestyrelsen i henhold til § 3, stk. 2, fastsatte regler om tilskud, herunder regnskabsaflæggelse, kan kommunalbestyrelsen beslutte at udsætte eller afslå at yde tilskud for en nærmere angiven periode.«

Til § 48

14) *Paragraffen* affattes således:

»§ 48. Loven træder i kraft den 1. januar 1991. Folkeoplysningsudvalget, jf. § 31, ned sættes dog snarest muligt efter den 1. oktober 1990.«

Af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

15) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Forslag til revision af loven fremsættes for Folketinget i folketingsåret 1994-95.«

Af *kulturministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

Til § 49

16) Efter stk. 1 indsættes som nye stykker:

»Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 ydes tilskud efter bestemmelserne i lov om fritidsundervisning m.v., kapitel III, til fritidsundervisning for voksne, som er påbegyndt inden den 1. januar 1991, og som afsluttes senest den 31. maj 1991.

Stk. 3. Kulturministeren kan bestemme, at afregning af statens tilskud i henhold til lov om fritidsundervisning m.v. skal være afsluttet inden en nærmere fastsat frist.«

Ny paragraf

17) Efter § 49 indsættes som ny paragraf:

»§ 04. De kommunale aftenskoler, der hidtil har tilbudt fritidsundervisning for voksne, kan overdrages vederlagsfrit til private kredse.

Stk. 2. I forbindelse med de hidtidige ungdomskostskolers omdannelse til private skoler kan de pågældende kommuner overdrage skolerens bygninger og inventar uden vederlag til den selvejende institution, der skal drive den private skole.«

Til § 50

18) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:

»01. Overskriften, »Ungdomsskolenaævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet« udgår.

Bemærkninger

Til nr. 1

Hovedområde 3 skal i særlig grad prioritere fritidstilbud til foreningsløse/foreningssvage børn og unge og dermed medvirke til at sikre en helhedsorienteret fritidspolitik med positive og udviklende fritidstilbud til alle grupper i kom-

munen. Fritidsaktiviteter i hovedområde 3 skal kunne oprettes som private foranstaltninger såvel som kommunale initiativer.

Det er hensigtsmæssigt, at sådanne fritidsinitiativer samles i et særligt hovedområde – og dermed udnytter kommunalbestyrelsens mulighed i § 15, stk. 3, for at beslutte forhøjet tilskud til f.eks. særlige aktiviteter og personer med særlige behov.

Til nr. 2

Med den foreslåede ændring åbnes der mulighed for, at også personer under 18 år kan indgå i tilskudsgrundlaget, men undervisningen i fritiden af unge under 18 år forudsættes dog fortsat primært at foregå i ungdomsskolen.

Man har fundet det rigtigst også at omtale aktiviteter i tilknytning til undervisning m.v. i denne bestemmelse.

Til nr. 3

Efter den foreslåede ændring af stk. 1 er en særskilt bestemmelse om tilskud til aktiviteter i tilknytning til undervisning m.v. overflødig. Endvidere følger det af bestemmelsen i § 3, stk. 2, at reglerne om tilskud til aktiviteter i tilknytning til undervisning m.v. fastsættes af kommunalbestyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse viderefører gældende regler i fritidsundervisningsloven om, at undervisning m.v. ikke må være forbeholdt en bestemt organisations eller forenings medlemmer.

Hvor særlige forhold gør sig gældende, vil der dog som hidtil kunne etableres undervisning m.v. for en bestemt afgrænset deltagerkreds, f.eks. på rekreationshjem, sygehjem, institutioner, virksomheder og lign., idet det dog ikke må være som led i institutionens arbejde eller behandling eller i øvrigt træde i stedet for undervisning m.v., der henhører under anden lovgivning. Kurser tilrettelagt alene for kvinder henholdsvis mænd anses som hidtil for at opfylde åbenhedskriteriet.

Til nr. 4

Ændringsforslaget betyder, at kommunen forpligtes til at yde tredobbelte tilskud til deltagerne i instrumentalundervisning, således at lovforslaget udtrykkeligt sikrer, at denne type undervisning kan foregå på små hold.

Til nr. 5

Det vil være helt i overensstemmelse med selvforvaltningsprincippet, at den uddelte ramme »frigøres« med et bestemt beløb pr. deltagerstime uden at binde tilskuddet op på, at midlerne skal anvendes til lønninger, og uden at binde tilskuddet op på en bestemt deltagerbetaling.

Til nr. 6

Der har under lovbehandlingen været tilkendegivet et behov for en sådan bestemmelse.

Til nr. 7

Der har under lovbehandlingen været udtrykt ønske om, at kommunalbestyrelsesmedlemmer også skal være medlemmer af folkeoplysningsudvalget. Kommunalbestyrelsesmedlemmerne vil ved at deltage i folkeoplysningsudvalgets arbejde danne forbindelsesled til kommunalbestyrelsen.

Til nr. 8

Ændringsforslaget er en konsekvens af forslaget til ændring af § 5, stk. 3, hvorefter folkeoplysningsudvalget, hvor særlige forhold gør sig gældende, vil kunne godkende virksomhed for en bestemt afgrænset deltagerkreds.

Til nr. 9

Folkeoplysningsudvalget får ved ændringsforslaget samme rettigheder med hensyn til at udtale sig og stille forslag til kommunalbestyrelsen, som var tillagt nævnene (ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet) efter reglerne i skolestyrelseslovens § 32.

Til nr. 10

Efter bestemmelsen videreføres kommunens forpligtelse til at varetage lønadministrationen, dog kun for de initiativtagere og kredse, der måtte ønske det.

Forpligtelsen vil dog kun omfatte de kredse, som ikke modtager tilskud af de beløb, der afsættes til landsdækkende organisationer.

Til nr. 11

Med den foreslåede formulering præciseres, at finansministeren kan delegere sin kompetence til ressortministeren.

Samtidig er det ved formuleringen ikke udelukket, at finansministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, indgår kollektiv overenskomst om løn- og andre ansættelsesvilkår for de af bestemmelsen omfattede grupper af ansatte.

Til nr. 12

Ændringsforslaget betyder, at der fortsat kan ydes direkte statstilskud til kurser på de voksenpædagogiske centre. Det kan f.eks. være hensigtsmæssigt for at sikre et udbud af lærer- og lederkurser ikke mindst for mindre kredse.

Til nr. 13

Ændringsforslaget betyder, at kommunalbestyrelsen får hjemmel til at udsætte eller afslå at yde tilskud til en tilskudsmodtager, der ikke følger de i loven eller de af kommunalbestyrelsen i henhold til § 3, stk. 2, fastsatte regler om tilskud, herunder regnskabsaflæggelse.

Kommunalbestyrelsen afgør i forhold til forseelsens art, i hvor lang en periode tilskud ikke kan udbetales.

Til nr. 14

Udsættelsen af tidspunktet for lovens ikrafttræden foreslås efter ønske ikke mindst fra de kommunale organisationer.

Samtidig ønskes det sikret, at de nye folkeoplysningsudvalg får mulighed for indflydelse på

bl.a. de regler, der skal fastsættes i kommunerne.

Til nr. 15

Denne lov er på mange og afgørende punkter et brud med den hidtidige lovpraksis, hvor bl.a. lovbundne udgifter nu afløses af kommunernes ret til at afsætte rammer for fremtidig folkeoplysning.

Derfor kan det være fornuftigt at indføre en revisionsparagraf, som vil forpligte Folketinget til at revidere loven i folketingsåret 1994-95.

Til nr. 16

Med de foreslåede bestemmelser sikres dels en rimelig afvikling af undervisning, der er påbegyndt inden lovens ikrafttræden, dels mulighed for at fastsætte en frist for afviklingen af statens forpligtelser.

Til nr. 17

Bestemmelsen sikrer, at aftenskoler, der har været etableret af kommuner, kan fortsætte deres virksomhed, hvis de omdannes til private kredse. Kommunen kan i denne forbindelse vederlagsfrit overdrage den kommunale aftenskoles inventar og materiel m.v. samt eventuelle lokaler til kredsen.

Kommunerne vil herefter ikke længere kunne etablere nye aftenskoler, men bestemmelsen sikrer en rimelig og fornuftig overgangsordning for de bestående kommunale aftenskoler.

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget om ungdomsskoler, produktionsskoler og daghøjskoler, lovforslag nr. L 116, er der stillet forslag om omdannelse af de eksisterende ungdomskostskoler til (private) efterskoler. Den foreslåede bestemmelse giver hjemmel til, at de kommuner, der ejer de nuværende ungdomskostskoler, i så fald kan bidrage til etableringen på efterskolevilkår ved at stille de hidtidige bygninger med inventar vederlagsfrit til rådighed for de nye skoler.

Til nr. 18

Der er alene tale om en teknisk ændring.

Ole Bernt Henriksen (KF) Per Stig Møller (KF) Flemming Jensen (KF) Povl Brøndsted (V)
Helge Sander (V) nfm. Pia Dahl (FP) Marianne Jelved (RV) Duetoft (CD)
Lysholm Christensen (KRF) Hanne Andersen (S) Søren Hansen (S) Qvist Jørgensen (S)
Lissa Mathiasen (S) Jimmy Stahr (S) Birthe Hansen (SF) Ingerlise Koefoed (SF) fmd.
Stillinger (SF)

Idrættens Fællesråd
Dansk Ungdoms Fællesråd

Til Folketingets Kulturudvalg

Vedrørende reglerne om lokaletilskud i forslag til lov om støtte til folkeoplysning

Idrættens Fællesråd og Dansk Ungdoms Fællesråd har erfaret, at regeringen i forbindelse med aftalen med Kommunernes Landsforening, om kommunernes økonomi, har aftalt at fritidslovens lokaletilskud ikke forhøjes uden forståelse med kommunerne.

Det giver IF og DUF anledning til at påpege lokaletilskudsreglernes fundamentale betydning for det frivillige foreningsarbejde.

Vi har, ved lovforslagets tilblivelse, accepteret væsentligt forbedrede styringsmuligheder for kommunerne, i forventning om et rimeligt løft på forpligtelsen vedrørende tilskud til lokaler ved brug for aktivitet for børn og unge.

I forbindelse med eliteidrætsloven, breddeidrætsudvalgets forslag og nu lovforslag om støtte til folkeoplysning, har man fra bredt politisk hold, principielt udtrykt støtte til foreningslivets ønske om forbedring af lokaletilskuddet til aktivitet for børn og unge.

Nu må denne støtte udmøntes i lovgivningen. Vi har i IF og DUF udtrykt vores vilje til at gå aktivt ind i et konstruktivt samspil om realisering af lovens hensigter i kommunerne.

Hvis regeringens aftale med Kommunernes Landsforening medfører, at lovforslaget på et så vitalt område som lokaletilskuddet, ikke indebærer en forbedring for det frivillige foreningsarbejde, er organisationernes fortsatte støtte til lovforslaget ikke mulig.

Med venlig hilsen

Idrættens Fællesråd
v/ Leif Mikkelsen

Dansk Ungdoms Fællesråd
v/ Anders Ladekarl

Birgit Stage